

Vergaderjaar 1991-1992

22 160

Regels met betrekking tot de organisatie van de distributie van elektriciteit, gas en warmte (Wet energiedistributie)

Nr. 4

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 21 november 1991

De vaste Commissie voor Economische Zaken¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

INHOUD

I Algemeen

1. Inleiding	2
2. Doelstellingen energiebeleid	4
3. Het Kabinetstandpunt	6
4. Inhoud wetsvoorstel	6
5. EEG-aspecten	10
6. Financiële gevolgen	11
7. Sociale aspecten	12
8. Adviezen en commentaren op het voorontwerp van wet	13

II Artikelen

¹ Samenstelling:

Leden: Van Dis (SGP), Spieker (PvdA), Lansink (CDA), Gerritse (CDA), Van Erp (VVD), Van der Linden (CDA), Van Iersel (CDA), ondervoorzitter, Blaauw (VVD), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Schartman (CDA), Tommel (D66), Vos (PvdA), voorzitter, G. H. Terpstra (CDA), Van Gelder (PvdA), Boers-Wijnberg (CDA), Van Rijn-Vellekoop (PvdA), Feenstra (PvdA), Ter Veer (D66), Lonink (PvdA), G. de Jong (CDA), Witteveen-Hevinga (PvdA), Rosenmöller (Groen Links) en Kersten (PvdA).
Plv. leden: E. van Middelkoop (GPV), Huys (PvdA), Van Vlijmen (CDA), Mateman (CDA), Van Rey (VVD), Van der Hoeven (CDA), Wolters (CDA), Te Veldhuis (VVD), De Korte (VVD), Huibers (CDA), Schimmel (D66), Vermeend (PvdA), Van Houwelingen (CDA), Verspaget (PvdA), Reitsma (CDA), Akkerman (PvdA), J. H. van den Berg (PvdA), Ybema (D66), Leerling (RPF), Doelman-Pel (CDA), Van Traa (PvdA), Willems (Groen Links) en Feenstra (PvdA).

I ALGEMEEN

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel Energiedistributie. Al tijdens de uitgebreide commissievergadering op 27 april 1988 hadden de leden van de CDA-fractie zich op het standpunt gesteld, dat de reorganisatie in de distributiesector wettelijk dient te worden afgerond. Daarbij komt dat consistent beleid dwingt tot nakoming van het afgesloten convenant. Wel rees bij de leden van de CDA-fractie de vraag in hoeverre uitvoering is gegeven aan de door hen gewenste parallelle ontwikkeling van reorganisatie en wetgeving. Deze leden hadden thans behoefte aan een nadere toelichting op, c.q. onderbouwing van een aantal elementen in het wetsvoorstel van de kant van de regering. Deze elementen wilden zij puntsgewijze aan de orde stellen.

De leden van de PvdA-fractie hadden eveneens met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Reeds tijds de UCV in maart 1986 en het mondeling overleg over dit onderwerp in 1988 hadden zij hun instemming betuigd met de aangegeven richting van het reorganisatieproces van de distributiesector, als ook bij de behandeling van de Elektriciteitswet met betrekking tot de keuze voor scheiding tussen productie en distributie. Zij lazen dat de regering het wetsvoorstel omschrijft als «ondersteunend» ten opzichte van het reeds in gang gezette en deels afgeronde reorganisatieproces, volgens de lijnen uitgezet door de commissie-Brandsma. Zij constateerden dat inderdaad slechts sprake is van een «ondersteunend» wetsvoorstel met een zeer passieve opstelling van de regering.

Nu de scheiding van productie en distributie is afgerond hadden deze leden behoefte aan een nadere beschouwing over deze beleidsbeslissingen. In het algemeen erkenden zij dat destijds de juiste keuze is gemaakt om tot scheiding te komen. Ook de stappen om te komen tot horizontale integratie van de distributiesector voor de levering van gas, elektriciteit en warmte achtten zij een goede zaak. Zij vroegen of de regering nog actie gaat ondernemen, opdat deze doelstelling nog verder kan worden gerealiseerd. Weliswaar wordt $\pm 64\%$ van de aansluitingen door één geïntegreerd bedrijf bediend, maar bij beschouwing van de geografische spreiding blijken er nog vele plekken te zijn in bepaalde provincies die niet aan het integratiecriterium voldoen. Voorts vroegen deze leden de mening van de regering over het nu bereikte resultaat met de scheiding tussen productie en distributie. Deze leden zagen vele voordelen, maar toch ook een enkel nadeel. Zij wezen op het ontbreken van een prikkel voor de productiesector om tot energiebesparing te komen. De afstand tussen producent en gebruiker is dermate groot dat gevreesd wordt, dat producenten te gemakkelijk een te groot vermogen zullen plannen door hun beperkte taakstelling voor gegarandeerde levering. Juist nu de distributiesector zeer actief is om decentraal vermogen te bouwen is overleg over en onderlinge afstemming van de planning van vermogen essentieel. Een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement moet niet worden belemmerd door niet op elkaar afgestemde planning van centraal en decentraal vermogen. Overigens hadden deze leden veel waardering voor de inspanningen van de distributiesector. De leden van de fractie van de PvdA vroegen zich af of wellicht voor de planning van decentraal vermogen ook een soortgelijke procedure als bij het Elektriciteitsplan (E-plan) gewenst zou kunnen zijn. Naar zij hadden begrepen wordt wel overleg gevoerd tussen SEP en de distributiesector over de planning, maar een verplichting daartoe ontbreekt. Zij vroegen of ook overwogen is om op de wat langere termijn te komen tot een soort

overkoepelend orgaan dat de planning van beide sectoren op elkaar zou kunnen afstemmen.

De leden van de VVD-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel dat het sluitstuk vormt van de reorganisatie van in het bijzonder de elektriciteitssector. Zij realiseerden zich echter terdege dat de eveneens gewenste integratie van de distributie van elektriciteit, gas en warmte het eindstation gaat naderen. Zij zouden het echter op prijs stellen indien de regering een beschouwing zou willen wijden aan de vraag of deze structuur inderdaad leidt tot het noodzakelijke machtsevenwicht tussen de in weinig «handen» geconcentreerde productie en de toch nog immer veel meer versnipperde distributie van elektriciteit. Waarom wordt in dit licht bezien de mogelijkheid tot import van elektriciteit door distributiebedrijven niet geschapen? Eén van de argumenten die door de toenmalige minister werd gehanteerd om dit niet in de Elektriciteitswet (E-wet) te regelen was immers dat deze mogelijkheid de voortgang van de integratie zou kunnen verstoren. Het was juist dit argument waarvoor de leden van de VVD-fractie indertijd gevoelig was.

De leden van de fractie van D66 hadden met belangstelling, maar niet zonder enige verbazing, kennis genomen van de ontwerp-Wet energiedistributie. Deze verbazing was ontstaan toen bij het lezen van de wettekst bleek dat slechts de eerder met de distributiesector gemaakte afspraken zijn vastgelegd, maar dat geheel, of vrijwel geheel, voorbij is gegaan aan de sindsdien opgetreden ontwikkelingen met betrekking tot deze sector. Dat geldt in het bijzonder de verdergaande schaalvergroting – met de hierbij behorende vragen over democratische controle op de bedrijven, de toegenomen aandacht van de Europese Commissie op het gebied van concurrentie en het tegengaan van monopolies, de financiële consequenties van de opgetreden schaalvergroting, en de sterk toegenomen activiteiten van de sector op het gebied van energiebesparing en zelfopwekking. Als gevolg van het gerealiseerde reorganisatieproces zijn de omstandigheden in de distributiesector gewijzigd. Het aantal bedrijven is sterk afgenomen en de horizontale integratie is sterk toegenomen, sterker nog dan was voorzien in het plan Brandsma. Deze ontwikkeling zet zich nog steeds voort. Door de schaalvergroting is de macht van de overblijvende bedrijven sterk vergroot. Door de integratie van levering van elektriciteit en gas (en warmte) is het monopoliekarakter aanzienlijk toegenomen. Tegelijkertijd zijn de bedrijven omgezet in (structuur) NV's, waardoor de controle op de bedrijven is verzwakt. Het voorliggende wetsvoorstel versterkt deze tendens nog. Dit beeld overziende zouden deze leden graag antwoord krijgen op de volgende vragen.

Hoe oordeelt de regering over het reorganisatieproces tot nu toe, in het bijzonder over de financiële aspecten ervan?

Welke bedrijven zijn door de eigenaren verkocht, tegen welke bedragen, en welke invloed heeft dit op de verbruikerstarieven?

Hoe ziet de regering de democratische controle op de bedrijven geregeld? Welke controle is er de facto op hun functioneren en wie voert deze controle uit? Welke correctiemogelijkheden kunnen worden benut bij het onverhoopt disfunctioneren van een bedrijf en onder welke omstandigheden en voorwaarden kunnen deze worden benut? Is de voorziene afname van de invloed van provinciale en gemeentebesturen op de distributiesector niet in strijd met het streven van de regering naar decentralisatie van taken en bevoegdheden? Zal dit de bereidheid van de lagere overheden om zich in te zetten voor energiebesparing niet frustreren?

Ook de leden van de fractie van Groen Links hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel en de memorie van toelichting, maar zij waren door de argumentatie van de regering op voorhand nog niet overtuigd van de noodzaak van deze «ondersteunende» wetgeving.

De leden van de SGP-fractie hadden tenslotte ook met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Zij waren van mening dat het wetsvoorstel een nuttige functie kan vervullen bij de herstructurering van de energiedistributiesector. In het kabinetsstandpunt over de reorganisatie van de energiedistributiesector werd er nog vanuit gegaan dat dit wetsvoorstel eind 1988 bij de Kamer zou worden ingediend.

Deze leden vroegen waarom het wetsvoorstel eerst drie jaar later bij de Kamer is ingediend.

De leden van de GPV-fractie hadden met instemming kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel. Het feit dat dit wetsvoorstel een ondersteuning is van het al door de sector in gang gezette reorganisatieproces achtten deze leden winst. Op dit manier bestaat een groot draagvlak voor de beoogde veranderingen in de energiedistributiesector.

2. Doelstellingen energiebeleid

De leden van de CDA-fractie konden de in de memorie van toelichting aangeduide doelstellingen onderschrijven. Het gaat daarbij om minimale distributiekosten, maximale service, het kunnen afwegen van energie-opties, het creëren van een groter draagvlak voor decentrale opwekking, gebiedsafbakening en een geïntegreerde benadering van de verbruiker. In hun beschouwingen over het energiebeleid en bij de behandeling van de Elektriciteitswet hadden deze leden deze doelstellingen reeds onderschreven. Zij waren wel benieuwd of deze doelstellingen inderdaad zijn of worden bereikt. Met betrekking tot de maatschappelijke verantwoordelijkheid, die ook in de distributiesector wordt beleefd, verwezen zij naar hun hieronder gemaakte opmerkingen.

De leden van de fractie van de PvdA onderkenden dat de hoofddoelstelling, zoals in de memorie van toelichting geformuleerd een vertaling zou kunnen zijn van de discussie die gevoerd is bij de behandeling van de Elektriciteitswet. Zij pleitten ervoor dat de formulering die daarbij gebruikt is, namelijk levering tegen «zo laag mogelijke maatschappelijke kosten», ook bij deze wet zal worden gehanteerd. Zij konden het commentaar van de SEP onderschrijven, dat de doelstelling nogal verbrokken in het wetsvoorstel is weergegeven. Zij vroegen de regering de doelstelling rechtstreeks te richten op de distributiesector. Zij kwamen daar bij de behandeling van de artikelen nog op terug. Zij juichten de gesuggereerde mogelijkheid voor geïntegreerde bedrijven voor een betere afweging tussen energie-opwekkingsopties toe en vroegen of in de praktijk reeds daadwerkelijk is gebleken dat deze afweging ook echt plaats vindt. Welke criteria worden daarbij gehanteerd?

De leden van de VVD-fractie constateerden dat over de integratie van energiedistributie met de watervoorziening in de memorie van toelichting (blz. 8) nog slechts wordt opgemerkt dat bestaande integratie zoveel mogelijk gehandhaafd moet worden wanneer deze overeenstemt met de uitgangspunten van de Waterleidingwet. Alhoewel de schaalvoordelen van een horizontale integratie met de drinkwatervoorziening op dezelfde bladzijde worden opgesomd, blijken die verder toch buiten het gezichtsveld te zijn gevallen. Bovendien blijkt uit het laatste rapport d.d. maart 1991 dat de bestaande integratie niet overal is gehandhaafd.

In de memorie van toelichting wordt grote nadruk gelegd op het ontstaan van schaalvoordelen bij een vergroting van de gemiddelde omvang van de bedrijven. De leden van de fractie van D66 zouden graag een nadere uiteenzetting krijgen over de optimale grootte, mede in verband met de reeds eerder gesignaleerde verdergaande schaalvergroting die plaats vindt. Zijn de bedrijven thans wel sterk genoeg om de hun opgedragen taken te vervullen, zo vroegen zij zich af. Daarnaast meenden zij dat van de taken van de distributiebedrijven het bevorderen van het doelmatige gebruik van energie onvoldoende is uitgewerkt. Zij hechtten aan deze taak een groot belang en waren erover verheugd dat in de praktijk de distributiebedrijven door middel van het Milieu Actie Plan (MAP) deze taak enthousiast en ambitieus ter hand hebben genomen. In het wetsvoorstel is hiervan weinig terug te vinden. Zij zouden daarom gaarne nader worden geïnformeerd over de wenselijkheid van het opnemen van wettelijke bepalingen die de activiteiten van de distributiesector op het gebied van het doelmatig gebruik van energie kunnen versterken. In dit verband suggereerden zij de MAP-heffing een wettelijke grondslag te geven. Hoe oordeelt de minister over de gedachte om de decentrale productie van energie op analoge wijze te plannen als de centrale productie (dus: verplichtend)? Is de grens van 25 MW die is gelegd tussen distributie- en productiebedrijven vanuit de gedachte dat maximaal de mogelijkheden van decentrale productie moeten worden benut, wel optimaal? Tegen welke problemen zijn de distributiebedrijven tot nu toe opgelopen bij het uitvoeren van deze taak en op welke wijze kunnen deze worden opgelost? De leden van de fractie van D66 vreesden dat de taak van de distributiebedrijven om een doelmatig gebruik van energie te bevorderen op korte termijn kan conflicteren met hun taak elektriciteit, gas en warmte te distribueren tegen zo laag mogelijke kosten. Zij meenden dat de laatste taak niet ten koste mag gaan van de eerste en zouden op dit punt graag een nadere uiteenzetting krijgen van de opvattingen van de regering.

De leden van de fractie van Groen Links vonden de argumenten die worden aangevoerd ter ondersteuning van de keuze voor horizontaal geïntegreerde bedrijfsvormen overtuigend. Zij wilden dan ook weten of de regering na afloop van de huidige reorganisatiefase verder denkt te gaan in deze richting. Omdat de regering van de regionale overlegorganen soortgelijke voordelen verwacht als van horizontale integratie, wilden zij ook weten of de regering nog verder wenst te gaan in de eerstgenoemde richting.

Wat de horizontale integratie betreft hadden zij een beschouwing gemist over de wenselijkheid ook de watervoorziening te betrekken bij deze integratie. Ook wierpen zij de vraag op of het wenselijk is ook andere openbare voorzieningen zoals die op het gebied van telecommunicatie bij de horizontale integratie te betrekken. Hoe denkt de regering over de verbinding van het takenpakket van meerdere energiedistributiebedrijven in de richting van de afvalstoffenverwerking en distributie? Deze leden vroegen voorts of de regering op den duur nog verdergaande reorganisatie wenselijk acht. Kan wat de regering betreft de reorganisatie stoppen bij ongeveer 50 bedrijven, of is op termijn verdergaande concentratie gewenst?

De leden van de SGP-fractie hechtten groot belang aan de stroomlijning van de energiedistributiesector. Naar hun mening is niet alleen het realiseren van een optimale schaalgrootte voor distributiebedrijven van belang, maar tevens dient gestreefd te worden naar optimalisering van de horizontale integratie. In dit verband informeerden deze leden naar de voortgang van het door de sector reeds in gang gezette reorganisatie-

proces. In hoeverre zijn de doelstellingen van het convenant thans reeds gerealiseerd?

3. Het kabinetsstandpunt

De leden van de fractie van de PvdA constateerden dat nog niet wordt voldaan aan de voorstellen in het kabinetsstandpunt van 2 maart 1988. Een flink deel van de horizontale integratie is tot stand gekomen, concentratie heeft plaatsgevonden, maar er is nog een flink aantal gebieden waar deze integratie c.q. concentratie niet heeft plaatsgevonden. Zij vroegen of het instellen van overlegorganen voor deze regio's een voldoende oplossing biedt om de voordelen van een echte horizontale integratie te behalen. Welke acties zal de regering ondernemen om toch nog tot meer integratie te komen? Zij vroegen voorts welke eventuele nadelen of problemen voor diverse regio's de integratie kunnen belemmeren.

De leden van de D66-fractie merkten op dat in de ons omringende landen de energiedistributie inmiddels voor een groot deel is geprivatiseerd. In Engeland en België volledig, terwijl in Duitsland en Frankrijk mengvormen van publiek en privaat belang bestaan. De hier aan het woord zijnde leden vroegen naar het kabinetsstandpunt over een privatisering (geheel of gedeeltelijk) van de energiedistributiesector.

De leden van de fractie van D66 vroegen zich af welk activiteitenpakket voor de distributiebedrijven wordt nagestreefd, en of hierover overeenstemming bestaat met de distributiesector. Wordt gestreefd naar verdergaande horizontale integratie met de waterleidingsmaatschappijen? Zo neen, waarom niet? Hoe wordt gedacht over activiteiten op andere terreinen – zoals centrale antennesystemen – en op terreinen die in het geheel geen relatie hebben met distributie? In verband met de discussie over verdergaande horizontale integratie wezen deze leden op in Duitsland verschenen rapport van de «Deregulierungskommission, Unabhängige Expertenkommission zum Abbau marktwidriger Regulierungen». In het «Vierteskapitel: Die Stromwirtschaft» (Vorschlag 48) wordt voorgesteld om juist over te gaan tot ontvlechting van de energiedistributiesector. Zij zouden hierover graag de opvatting van de regering vernemen. De leden van de fractie van D66 wilden in dit kader verder vernemen of de regering geen bezwaar ziet van een inherente beperking van de concurrentie tussen energieproducten als gevolg van de horizontale integratie of meent zij dat de horizontale integratie de energiebesparing bevordert omdat meer optimale adviezen (kunnen) worden gegeven?

In het bovengenoemde kabinetsstandpunt werd gesteld dat voor wat betreft de integratie van de energiedistributie met de watervoorziening de bestaande integratie gehandhaafd kan blijven, wanneer deze overeenstemt met de uitgangspunten van de Waterleidingwet. De leden van de SGP-fractie vroegen in hoeverre dit standpunt thans nog actueel is en of het niet wenselijk is tot een verdergaande integratie van de watervoorziening en de energiedistributie over te gaan.

4. Inhoud wetsvoorstel

De leden van de CDA-fractie was het opgevallen, dat de regering heeft gekozen voor terughoudende regelgeving. Op zich is dat toe te juichen, omdat het hoofddoel van het wetsvoorstel het afronden van de reorganisatie is. Deze leden waren echter van mening, dat het omschrijven van bijvoorbeeld taken en doelstellingen van energiedistributiebedrijven in de wet, ook voor een overheid die zelfregulering hoog in het vaandel heeft, van wezenlijk belang is. De leden van de CDA-fractie hadden de indruk,

dat naar aanleiding van het voorontwerp van wet door belanghebbende organisaties van distributiebedrijven op een aantal punten gekozen was voor een wettelijk vacuüm in plaats van voor duidelijke en toetsbare regelgeving. In dit verband wilden de aan het woord zijnde leden allereerst wijzen op hun wens tot nauwe aansluiting aan de Elektriciteitswet. Het wetsvoorstel Energiedistributie reikt enerzijds verder, terwijl anderzijds nauwe aansluiting is vereist met de systematiek van de Elektriciteitswet. De leden van de CDA-fractie dachten hierbij aan de doelstelling van energiedistributie (maatschappelijk verantwoord, minimale kosten) en eisen te stellen aan de organisatie(s) van distributiebedrijven, die ook in het kader van de Elektriciteitswet een belangrijke rol vervullen. In de tweede plaats vonden deze leden de argumentatie van de regering om de leveringsplicht niet in de wet op te nemen aan de magere kant, ook in het kader van zijn uitgebreide verdediging van de exclusiviteit van de levering voor de openbare voorziening. In dit verband vroegen deze leden ook om een adequate oplossing voor de zogenaamde onrendabele aansluitingen. In de derde plaats constateerden de leden van de CDA-fractie, dat de argumenten van de regering om verbruikersraden niet bij wet verplicht te stellen vanwege de wens van gedifferentieerde invulling op zich deze verplichtstelling niet in de weg hoeven te staan.

De leden van de CDA-fractie meenden, dat bovengenoemde elementen ook te maken hebben met een doelmatige organisatie en vroegen daarom om een reactie op elk van bovenstaande opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie vroegen tenslotte om een nadere onderbouwing van een aantal in het wetsvoorstel opgesomde grenzen, die van invloed zijn op de structuur van de energiedistributie. Het ging hen daarbij vooral om de 3000 gigajoules voor warmtedistributie, het niet overschrijden van 1% van de afnemers bij levering in «andermans» gebied en de gasleveringsgrens van 200 000 m³. Zij verwezen hierbij ook naar het commentaar van VEEN, VEGIN en VESTIN.

De leden van de fractie van de PvdA onderschreven de noodzaak van een wettelijke regeling, te meer daar ook de bedrijven die vrijwillig hebben meegewerkt, ervan uitgaan dat deze wettelijke regeling er zal komen. Dat deze wettelijke regeling bij dit voorstel slechts ondersteunend is, valt te rechtvaardigen, met daarnaast de aangegrepen mogelijkheid om twee Europese richtlijnen te implementeren.

Deze leden vroegen commentaar op de reactie van de SEP, die aangeeft dat strakker geformuleerd zou moeten worden dat van één organisatie voor iedere sector sprake is. Deze leden hadden wel enige kritiek op de argumentatie dat voor gas en warmte geen wettelijke leveringsplicht wordt voorgestaan, dit in tegenstelling tot de verplichte levering van elektriciteit. Zij constateerden dat in gebieden met stadsverwarming en in serviceflats veelal geen gas geleverd wordt zodat men verplicht is elektrisch te koken en elektrisch het water te verwarmen, hetgeen meestal niet de meest energie-efficiënte manier is. Zij vroegen of hier niet al te gemakkelijk wordt afgezien van (verplichte) levering. Zij vroegen voorts of de belangen van de (ook door hen gewenste) stadsverwarming de reden was om niet tot gasaansluiting over te gaan. Bestaat er een reële kans dat dan de stadsverwarming zou worden verdrongen door particuliere installaties? De opmerking dat criteria in de wet overbodig zijn omdat er een convenant is, konden deze leden niet onderschrijven. Reeds vele malen is in de Tweede Kamer namens de regering gesteld, dat convenanten vooruit kunnen lopen op regelgeving, maar daarvoor niet in de plaats kunnen treden. Tevens is ervoor gepleit om materiële zaken en criteria in de wet zelf vast te leggen. Deze leden verzochten de regering een uiteenzetting te geven van de criteria die in de wet zouden kunnen worden opgenomen en zij uitten de wens om die ook via een nota van wijziging in de wet op te nemen.

De leden van de fractie van de PvdA vroegen of de acties van de Nutsbedrijven ter bevordering van energiebesparing met daarbij de financiële dekking door middel van opslagen op de brandstofprijzen voor kleingebruikers, passen binnen de uitgebreide taakstelling zoals die in de wet is omschreven. Zij vroegen, in navolging van hun opmerkingen tijdens de UCV over de Nota Energiebesparing, of de Nutsbedrijven ook taken kunnen vervullen in samenwerking met de grootverbruikers, opdat de opslag op de energiekosten gelijk verdeeld kan worden en ook in die sector tot energiebesparing kan bijdragen. Deze leden vroegen om een nadere uiteenzetting over de opvatting dat de nevenactiviteiten van Nutsbedrijven complementair dienen te zijn aan die van de marktsector. Waar stopt bijvoorbeeld de advisering van de Nutsbedrijven en waar begint de markt?

Het was de leden van de VVD-fractie opgevallen dat het karakter van het wetsvoorstel grotendeels procedureel van aard is. Uiteraard is één en ander deels al geregeld in de Elektriciteitswet (E-wet) (de definitie van een distributiebedrijf wijkt overigens af). Zulks neemt echter niet weg dat de regering meent een aantal zaken buiten de wetgeving te kunnen laten, aangezien de betrokken organisaties hetzij via een convenant, hetzij via brieven te kennen hebben gegeven één en ander bij wijze van zelfregulering ter hand te zullen nemen. Kennelijk is een dergelijk convenant c.q. zijn enige brieven voldoende om het beoogde resultaat te bereiken. De aan het woord zijnde leden vonden dat getuigen van wel zeer groot vertrouwen. Feitelijk worden convenant en brieven op deze wijze een onderdeel van de wetgeving. Op welke wijze kunnen toezeggingen worden afgedwongen? Is dat een aanvaardbare situatie?

De verantwoordelijkheid voor de (uitvoering van) plannen ten behoeve van de gehele reorganisatie wordt in het wetsvoorstel als regel in handen gelegd van de betrokken «branche-»organisaties. Uit de memorie van toelichting (blz. 16) blijkt dat de momenteel bestaande organisaties VEEN, VEGIN en VESTIN daarvoor in de prijzen vallen. De letterlijke formulering sluit echter niet uit dat nog meer organisaties kunnen opduiken die zich mede met de reorganisatie zouden willen belasten, danwel een tegenwicht zouden willen vormen. In tegenstelling tot de E-wet, waarin met name de SEP aan bepaalde voorwaarden moet voldoen, heeft de regering zich in dit wetsvoorstel alles behalve vermoeid met het formuleren van voorwaarden waaraan deze organisaties moeten voldoen alvorens zij als «wettelijke» vertegenwoordiger namens de betrokken branche kunnen optreden en over welke bevoegdheden zij derhalve dienen te beschikken. De leden van de VVD-fractie vonden dat een lacune. In het convenant wordt gesproken over een landelijk orgaan ter ondersteuning van de verwezenlijking van de reorganisatieplannen en dat namens de verenigingen zal optreden bij eventuele geschillen en dergelijke. Hoe valt dit te rijmen met het feit dat de organisaties feitelijk daarvoor verantwoordelijk zijn? Zou het niet in de rede liggen dit orgaan een wettelijke grondslag te geven of is de rol inmiddels uitgespeeld?

In het verlengde daarvan constateerden deze leden dat de doelstelling van de wet in artikel 2 uitsluitend gericht is op de minister, die moet zorgdragen voor een doelmatige organisatie van de distributie van elektriciteit, gas en warmte waarbij elk distributiebedrijf in staat is bepaalde taken naar behoren te verrichten. Daarbij is evenmin sprake van dwang om alle, in de wet, omschreven taken tegen zo laag mogelijke kosten te verrichten. Wie er niet toe in staat is, behoeft zich daar kennelijk niet druk over te maken. De criteria waaraan de organisatie van energiedistributie dient te voldoen, zijn zoals verwoord in artikel 2 lid twee en drie, wel bijzonder globaal. Als de leden van de VVD-fractie de toelichting (op blz. 16) goed hadden begrepen is in feite een brede steun van de betrokken bedrijven voldoende. Overigens wordt op deze bladzijde de steun van alle betrokken bedrijven geëist. De wetstekst in

artikel 7 spreekt over het grootste deel. Hoe groot dient het grootste deel overigens te zijn? Deze uitsluitende verantwoordelijkheid van de minister voor een goed plan is des te meer merkwaardig aangezien de minister, gezien artikel 8, slechts vrij marginaal kan toetsen.

De leden van de VVD-fractie werden op bladzijde 17 van de memorie van toelichting ten aanzien van een door de minister afgekeurd plan op een dwaalspoor gebracht, zo meenden zij tenminste. Op deze bladzijde staat namelijk dat de verenigingen de gelegenheid krijgen binnen een jaar een nieuw plan in te dienen. Deze leden konden zulks nergens in de wetstekst terugvinden.

De leden van de VVD-fractie vroegen zich tenslotte af waarom in het geval dat een bedrijf weigerachtig is om mee te werken aan de uitvoering van een reorganisatieplan, uitsluitend de weg naar de rechter open is. Zou de mogelijkheid tot arbitrage niet eveneens voor de hand hebben gelegen? Wat is de bemiddelende rol in dit kader van het in het convenant genoemde landelijk orgaan?

De afspraak in een convenant met de sector over een inspanningsverplichting tot wetgeving is toch aangegaan onder de al dan niet expliciete voorwaarde dat de zaken zich intussen niet fundamenteel wijzigen («rebus sic stantibus»), zo veronderstelden de leden van de fractie van Groen Links. Zij vroegen of de intussen al vrijwel voltooide reorganisatie van de distributiesector niet als een ontbindende voorwaarde van bedoelde afspraak in het convenant moet worden gezien. Verwacht de regering dat de zes bedrijven die nog niet voldoen aan de in het rapport van de stuurgroep gestelde criteria alleen door wetgeving daartoe te overreden zijn? Heeft de regering aanwijzingen dat zonder wetgeving deze bedrijven zich niet zullen voegen in het reorganisatieproces? Heeft de regering ook andere mogelijkheden overwogen en zo ja, waarom zijn deze dan verworpen? Mag van «een volwassen energiedistributiesector», zoals de regering het noemt, niet verwacht worden dat men ook op dit punt zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt, zo vroegen deze leden.

Zagen de leden van de fractie van Groen Links het goed dan zijn er eigenlijk maar twee redenen om nu met wetgeving te komen, namelijk het tegengaan van de mogelijkheden om de reorganisatie te frustreren en het wettelijk vastleggen van de regionale overlegorganen. Zij vroegen of de regering nog andere mogelijkheden dan wetgeving heeft overwogen om instelling en functioneren van regionale overlegorganen te verzekeren. Zijn wat dit betreft aan de rapportage van mei 1989 over voortgang en resultaten van de samenwerking in de regionale overlegorganen argumenten te ontleen voor of tegen het wettelijk vastleggen van deze overlegorganen? Het had deze leden overigens verbaasd dat sinds de aanvaarding van de motie-Rempt-Halmmans de Jong (Handelingen UCV 1987-1988, nr. 53, blz. 14) de jaarlijkse rapportage nog maar één keer heeft plaatsgevonden. Zij vroegen wat daarvan de reden is.

Tenslotte vroegen de leden van de fractie van Groen Links een nadere beschouwing van de regering inzake de kwestie van de teruglevetarieven. Kan inzicht worden gegeven in de stand van zaken in de verschillende provincies? En welke criteria denkt de regering te hanteren bij de vraag of de tarieven een bijdrage leveren aan het energiebeleid van de regering?

De centrale doelstelling van het voorstel, aldus de leden van de SGP-fractie, is het bevorderen van een meer doelmatige distributie van electriciteit, gas en warmte. In de wetstekst ontbreekt echter een materiële normstelling aan de hand waarvan het reorganisatieproces van de distributiesector op het criterium van de doelmatigheid kan worden

getoetst. Moet dit wetstechnisch gezien niet als een omissie worden aangemerkt, zo vroegen deze leden. Hoe zal de toetsing van de plannen op doelmatigheid door de minister van Economische Zaken plaatsvinden? Het reorganisatieproces krijgt zijn beslag via het opstellen van plannen voor alle delen van het land. Het was deze leden opgevallen dat in de wettekst verschillende benamingen worden gehanteerd voor wat in wezen een en het zelfde begrip is: in artikel 1 is sprake van een «plangebied», artikel 2, tweede lid, spreekt van «gebieden» en in artikel 4, eerste lid is sprake van «delen van het land». Zij vroegen zich af of dit de duidelijkheid van de wettekst wel ten goede komt. Zo zou naar hun mening de term «gebied» in artikel 2, tweede lid, zonder meer vervangen kunnen worden voor de term «plangebied».

De leden van de GPV-fractie ten slotte, konden zich vinden in de doelstelling van het wetsvoorstel. Het bevorderen van een doelmatige energiedistributie past in het huidige energiebeleid. De schaalvoordelen door horizontale integratie kunnen hieraan een bijdrage leveren. Tegelijkertijd mag de algemene nutsfunctie van deze sector niet uit het oog worden verloren. De zorg voor de veiligheid en de beschikbaarheid van energie blijven een maatschappelijke verantwoordelijkheid van deze sector, aldus deze leden.

5. EEG-aspecten

Met zeer veel belangstelling hadden de leden van de CDA-fractie kennisgenomen van de in de memorie van toelichting opgenomen beschouwingen over de verhouding van het onderhavige wetsvoorstel tot de Europese regelgeving. Zij hadden waardering voor het feit, dat de regering is ingegaan op het kritische advies van de Raad van State op dit punt. Zij konden zich vinden in de argumentatie, dat een beroep op artikel 90, lid twee van het EEG-verdrag kans van slagen zou hebben, omdat distributiebedrijven zonder een zekere exclusieve positie de hun toevertrouwde maatschappelijke nutsfunctie niet naar behoren kunnen vervullen. Toch achtten deze leden zekerheid op dit gebied geboden en bleven zich daarom met de Raad van State afvragen, waarom over het wetsvoorstel geen advies is ingewonnen bij de Europese Commissie. Is hierin nog te voorzien, zo vroegen deze leden. Daarenboven vroegen de aan het woord zijnde leden de regering alsnog in te gaan op recente voorstellen van de Europese Commissie in het kader van een meer open energiemarkt, voor zover van invloed op de sector energiedistributie, omdat de reactie op het advies van de Raad van State d.d. 28 augustus 1990 wellicht al weer door de nieuwste voorstellen is achterhaald.

De leden van de fractie van de PvdA konden de redenering over de EG-aspecten wel volgen, maar vroegen zich af of de Europese Commissie deze mening deelt. Is het standpunt van de Europese Commissie nu gevraagd over de exclusieve positie van de distributiebedrijven in het voorliggende wetsvoorstel? De discussie die in de Kamer heeft plaatsgevonden bij de behandeling van de Elektriciteitswet over het al dan niet in strijd zijn met de EG-richtlijnen om distributiebedrijven niet de mogelijkheid te geven energie in te voeren, bleek later toch ook niet geheel in overeenstemming met de gedachten die bij de Europese Commissie leefden. De leden van de PvdA-fractie hadden daar toen voor gewaarschuwd.

Het was de leden van de D66-fractie niet opgevallen dat pas na opmerkingen van de Raad van State aandacht is gegeven aan de EG-aspecten van de Wet energiedistributie. Dit is opmerkelijk daar wordt onderkend dat het wetsvoorstel wel degelijk in strijd zou kunnen zijn met

de artikelen 30 en 85 van het EG-verdrag. Het argument dat artikel 90, tweede lid, van het Verdrag, waarin wordt bepaald dat de mededingingsregels van het Verdrag van toepassing zijn op openbare ondernemingen zover toepassing daarvan de hun toevertrouwde bijzondere taak niet verhindert, van toepassing zou zijn op distributiebedrijven, lijkt niet onomstreden. De leden van de fractie van D66 vroegen dan ook op basis waarvan de regering stelt dat er in het geval van de distributiebedrijven sprake moet zijn van een zekere afzetgarantie en van voldoende economisch draagvlak om de hun toevertrouwde bijzondere taak te kunnen vervullen. Zijn daarbij voor de begrippen «een zekere afzetgarantie» en «voldoende economisch draagvlak» kwantitatieve criteria gebruikt? Verder wilden de leden van de fractie van D66 in dit kader graag nadere informatie over: in hoeverre de aan de distributiebedrijven toevertrouwde bijzondere taak niet zou kunnen worden vervuld, indien de EEG mededingingsregels van toepassing zouden zijn op deze distributiebedrijven.

De leden van de D66-fractie zouden ten slotte willen vernemen of de brief van eind augustus van de Europese Commissie, waarin wordt ingegaan op het verbod voor Nederlandse distributiebedrijven om stroom te importeren, geen aanwijzing is dat de in de Elektriciteitswet vastgelegde importbeperking strijdig is met de mededingingsregels van de EG en dat geen beroep kan worden gedaan op de uitzondering aangegeven in artikel 90, lid 2, van het EG-verdrag.

Met betrekking tot de EG-aspecten hadden de leden van de GPV-fractie ook nog enige twijfels. Het onderhavige wetsvoorstel kan tot potentiële belemmeringen van de invoer leiden. Volgens de memorie van toelichting hoeft dit binnen de EG echter geen problemen te veroorzaken. Er zijn nog geen nieuwe communautaire regels aangekondigd terzake van monopolieposities van distributiebedrijven in de lidstaten, aldus de memorie van toelichting. Is het niet aannemelijk te verwachten dat hierin verandering zal komen? Binnen de EG wordt immers het mededingingsbeleid nadrukkelijk aan de orde gesteld. Heeft de Europese Commissie voor de energiedistributiesector expliciet een uitzondering gemaakt?

Bovendien waren deze leden van mening dat het betrekken van energie uit andere landen binnen de EG niet onaantrekkelijk lijkt. Het reorganisatieproces in de distributiesector beoogt immers per bedrijf te komen tot een optimale afstemming van elektriciteit, gas en warmte. Zou het uit oogpunt van doelmatigheid niet aantrekkelijker zijn de mogelijkheid hiertoe open te houden?

6. Financiële gevolgen

De leden van de CDA-fractie hadden hun twijfels over het financieel neutrale verloop van de reorganisatie van de energiedistributiesector. Zij konden de redenering volgen, dat voor de totale sector samen met de lagere overheden van financiële neutraliteit sprake zou kunnen zijn. Dit gaat echter geheel voorbij aan het feit, dat er aanzienlijke sommen geld worden onttrokken aan de energiesector en aan het feit, dat de grenzen van de betreffende distributiegebieden slechts bij een minderheid van de overnames samenvallen met de gemeente- of provinciegrenzen. Daarom vroegen deze leden meer informatie over de overnamesommen. Ook voor de toekomst hielden zij zich aanbevolen voor een rapportage, dan konden deze leden met de minister te zijner tijd constateren of de reorganisatiekosten inderdaad zullen worden overtroffen door kostenverlagingen verbandhoudende met een doelmatige organisatie. Bij de vaststelling van de maximeindverbruikerstarieven kan de minister dan inderdaad toetsen of er sprake is geweest van een redelijke vergoeding en kan de Kamer de minister met kennis van zaken aanspreken. De vraag

rijst ook hier of het wetsvoorstel voldoende houvast biedt om deze ministeriële bevoegdheid verantwoord uit te oefenen. Daarbij waren deze leden benieuwd naar de bandbreedte, die veroorzaakt kan worden door verschillen in onderhoudstoestand van het kabel- en leidingnet.

Ten slotte vroegen de leden van de CDA-fractie om een reactie op de suggestie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om te kiezen voor paralleliteit met artikel 40 van de Onteigeningswet bij het vaststellen van de schadeloosstelling.

Vervolgens vroegen deze leden aandacht voor een evenwichtige kostenverdeling bij het verplaatsen van kabels en leidingen in openbare grond. Zij vroegen een reactie van de regering op de voorstellen, die hen ook hadden bereikt, van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen, die aansluiten op de Wet op de telecommunicatievoorzieningen.

De leden van de fractie van de PvdA merkten op dat er vanuit wordt gegaan dat de reorganisatie financieel neutraal zal verlopen voor de bedrijven en voor de betrokken lagere overheden. In dat verband wezen zij op het commentaar van de VNG (d.d. 25-9-1991), waaruit kan blijken dat de reorganisatie niet financieel neutraal verloopt voor sommige lagere overheden. Zij vroegen hierop een reactie van de regering. Geldt dit ook voor de consumenten, en zal ten gevolge van de reorganisatie geen tariefstijging plaatsvinden? De doelstelling zou moeten zijn: meer efficiency en daardoor lagere kosten c.q. tarieven. Deze leden vroegen inzicht in de gevolgen van de financiële transacties en de vaststelling van de schadeloosstelling die de consument heeft ondervonden.

Wiechers stelt in BB Management NR 6/4-10-91 dat het uitgangspunt dat overnames moesten plaatsvinden met gesloten beurzen niet te realiseren bleek. De leden van de fractie van D66 vonden daarom het uitgangspunt dat bij overnames en fusies de transacties financieel neutraal dienen te gebeuren weinig realistisch. Zij vroegen de regering hier nader op in te gaan.

Daarnaast vroegen zij aandacht voor de financiële positie van de distributiebedrijven. Zij zouden gaarne meer inzicht krijgen in het eigen vermogen van de bedrijven. Dit in verband met de bij hen levende vrees dat bijvoorbeeld de kapitaalcrachtige Duitse distributiebedrijven de Nederlandse zouden kunnen overnemen, een risico dat hun – zeker in de grensrisico's – als niet geheel van theoretische aard voorkwam. Gaarne zouden zij de opvattingen hierover van de regering vernemen. De winstafdrachten aan de aandeelhouders beïnvloeden de financiële positie van de distributiebedrijven. Het verbaasde deze leden dat in de memorie van toelichting niet is ingegaan op de afspraak dat bovenmatige winstafdrachten zullen worden afgebouwd. Deze leden stelden het ook zeer op prijs hierover nadere en gedetailleerde informatie te ontvangen.

Concluderend vroegen zij zich af of aan een wet in deze vorm wel behoefte bestaat, en of het niet verstandig zou zijn om in het licht van de designaleerde ontwikkelingen meer ten principale de relatie tussen de productiesector en de distributiesector (en de daarbij behorende wettelijke regelingen) te bezien.

7. Sociale aspecten van de reorganisatie

De leden van de CDA-fractie hadden zich erover verbaasd, dat de memorie van toelichting tamelijk summiere informatie geeft over de personele gevolgen van de reorganisatie. Juist, omdat er terecht wordt gesteld, dat de reorganisatie al geruime tijd gaande is, hadden deze leden meer kwantitatieve informatie verwacht en minder globale beschouwingen. Daarbij interesseerde hun met name de stand van zaken in verband met het onderbrengen van de pensioenen bij het ABP.

De leden van de fractie van de PvdA vroegen hoe de sociale aspecten wel geregeld worden nu dit niet bij de wet gebeurt. Gebruikelijk is bij overgang van publiekrechtelijke naar privaatrechtelijke organisatie dat in het wetsvoorstel de rechtspositie van het personeel wordt geregeld. Zij vroegen of alle werknemers hun ambtenarenstatus zullen behouden.

8. Adviezen en commentaren op het voorontwerp van wet

De leden van de fractie van de PvdA achtten de vrijblijvendheid in het huidige wetsvoorstel ten aanzien van de instelling van verbruikersraden in het licht van de aangenomen motie niet juist. Nu is er slechts een aanbeveling en wordt er als excuus bij gezet, dat het nogal ingewikkeld is een uniforme regeling te maken. Deze leden achtten dat laatste minder noodzakelijk, maar zagen toch bij voorkeur in de wet de verplichting tot het instellen van verbruikersraden opgenomen. Tevens zouden zij een indicatie willen zien wie, uit welke organisaties, er altijd in die verbruikersraden zouden moeten zitten.

Deze leden vroegen vervolgens hoe de gecentraliseerde invloed die de minister krijgt zich verhoudt tot de decentralisatievoorstellen van de regering. Zij vroegen of de mening hierover van VNG en IPO was gevraagd en hoe die luidde.

Voor wat betreft de door de VVD-fractie reeds lang gekoesterde wens naar instelling van verbruikersraden, waar de betrokken organisaties plotseling een warm voorstander van blijken te zijn, hadden de aan het woord zijnde leden hun twijfel of de brave schriftelijke toezegging inderdaad tot resultaten zal leiden. Wat is de inschatting van de regering en waarop is deze schatting dan gebaseerd? Werden verbruikersraden reeds opgezet?

Ten slotte vroegen de leden van de VVD-fractie de regering voor zover mogelijk nog te reageren op de schriftelijke voornamelijk wetstechnische commentaren van respectievelijk de Unie van Waterschappen (d.d. 3 oktober 1991), De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (d.d. 25 september 1991) en van VEGIN/VEEN/VESTIN (d.d. 17 september 1991).

Mede in verband met de gebrekkige democratische controle op de bedrijven en het monopoliekarakter van deze bedrijven waren de leden van de fractie van D66 van mening dat een wettelijke regeling van verbruikersraden gewenst is. Deze opvatting werd nog versterkt door de taken op het gebied van energiebesparing en de daarbij horende heffingen (het Milieu Aktie Plan). Zij vroegen bij welke distributiebedrijven nog geen verbruikersraad is gevormd en in de statuten is vastgelegd, en verzochten alsnog een wettelijke regeling van de verbruikersraden in het wetsvoorstel op te nemen. Het is opvallend dat de regering de energiedistributiewet nodig vindt om als stok achter de deur te dienen voor het wetslagen van de reorganisatie van de distributiebedrijven, maar het niet noodzakelijk acht om de instelling van verbruikersraden wettelijk te regelen. De leden van de fractie van D66 vroegen zich dan ook af waarom wordt gedacht dat zonder een wettelijke regeling bevredigend werkende verbruikersraden zullen ontstaan.

II ARTIKELEN

Artikel 1

De leden van de CDA-fractie vroegen zich af hoe zij bedrijven die ook water distribueren, in het kader van dit wetsvoorstel moesten

beschouwen. Bovendien konden zij zich voorstellen dat bedrijven door juridische constructies in de vorm van aparte besloten vennootschappen aan de genoemde grenzen voor warmtelevering kunnen ontsnappen. Daarop vroegen zij een reactie van de regering.

De leden van de fractie van de PvdA hadden kennis genomen van de reactie van VEGIN, VEEN en VESTIN (d.d. 17 september 1991) op de gehanteerde definitie van de «distributie van warmte». Zij vroegen de regering een reactie op de voorgestelde wijziging van die definitie en de motivering daarvan. Ook de leden van de GPV-fractie stonden stil bij de definitie van distributie van warmte. Hierbij zijn drie uitzonderingsbepalingen gemaakt. Die leveringen van warmte die kwantitatief minder belangrijk zijn, vallen niet onder dit wetsvoorstel. Deze leveringen zouden nauwelijks kwantitatieve consequenties hebben voor de distributie van warmte, aldus de memorie van toelichting. Door middel van het terugleverrecht zouden dergelijke producenten van warmte echter wel invloed kunnen hebben op het reguliere energiebedrijf. Kan aannemelijk gemaakt worden dat dergelijke leveringen nauwelijks consequenties hebben voor de exploitatie van een energiebedrijf?

Artikel 2

De leden van de fractie van de PvdA wilden hier liever spreken over «zo laag mogelijke maatschappelijke kosten», zeker gezien de nevenactiviteiten van de distributiebedrijven in het kader van de energiebesparing, die wel tot tariefsverhoging leiden.

Overigens verwezen zij naar hun vraag bij Doelstellingenenergiebeleid en vroegen zij een reactie op de suggestie van de SEP. Hoe moet de passage in artikel 2 tweede lid: «dat de voordelen ..... zoveel mogelijk worden benaderd» worden beoordeeld? Zij vroegen tevens of de minister, nu hij de plannen als «voldoende» bestempelt, geen actie meer zal ondernemen. Zij zouden deze passieve houding betreuren.

Overigens ontbreekt in de wettekst (artikel 2) de zorg voor het milieu, zo merkten de leden van de VVD-fractie op. Ook aan de rechtspersoon die voor de distributie van elektriciteit, gas en warmte binnen een gebied verantwoordelijk is, worden geen vorm- of andere vereisten gesteld. Wat gebeurt er overigens als de rechtspersoon die in het plan wordt aangegeven, weigert de bedoelde taken te verrichten?

Die mogelijkheid blijkt te bestaan, anders zou de wet niet voorschrijven dat de minister zelve moet nagaan of organisaties zich ervan hebben vergewist dat de bedoelde rechtspersoon daartoe bereid is. Waarom is geen schriftelijke bereidverklaring vereist?

De leden van de fractie van Groen Links hadden bij de formulering van de taken van de distributiebedrijven in artikel 2 een verwijzing naar hun maatschappelijke verantwoordelijkheid vooral in verband met de milieu-problematiek, gemist. Zij herinnerden nog eens aan de discussie bij de schriftelijke voorbereiding en de plenaire behandeling van de Elektriciteitswet waarbij van de kant van deze Kamer is aangedrongen op het wettelijk vastleggen van die maatschappelijke verantwoordelijkheid. Op grond van welke overwegingen is in het ontwerp afgezien van het overnemen van de formulering «op een maatschappelijk aanvaardbare wijze» uit de Elektriciteitswet? Ook vroegen zij of onder de distributie «tegen zo laag mogelijke kosten» uit artikel 2 lid 1 sub a mede begrepen worden geacht de maatschappelijke kosten die samen kunnen hangen met de distributie van energie. Deze leden waren ingenomen met de uitleg die in de memorie van toelichting wordt gegeven aan «het bevorderen van een doelmatig gebruik van energie» uit artikel 2 lid 1 sub c. Toch zagen zij graag in de tekst van de wet zelf een nadere aanduiding van de in de toelichting genoemde elementen als decentrale opwekking en stimulering van energiebesparing. Waarom hebben deze belangrijke

elementen in het takenpakket van de distributiebedrijven geen plaats gevonden in de tekst van de wet, zo wilden deze leden weten.

Artikel 3

De leden van de CDA-fractie vroegen zich af welke de rol van de Centrale overheid op dit punt is.

Ook aan de bij ontstentenis van een rechtspersoon in een bepaald gebied verplichte samenwerking worden in artikel 3 geen nadere eisen gesteld, zo merkten de leden van de VVD-fractie op. Het is niet duidelijk op welke regeling in artikel 2, tweede lid, door artikel 3 wordt bedoeld. Volgens de toelichting op artikel 3 moet een samenwerkingsregeling door de minister worden goedgekeurd. Waar kan dat in de wet worden teruggevonden?

De leden van de fractie van D66 waren benieuwd te horen welke ervaringen intussen zijn opgedaan met samenwerkingsregelingen.

Artikel 4

De leden van de CDA-fractie vroegen hoe de voorgenomen fusie tussen VEEN, VEGIN en VESTIN op dit punt door de minister wordt gezien.

In dit artikel, aldus de leden van de fractie van D66, wordt gesproken over «organisaties van distributiebedrijven». Op dit onderdeel is de SEP in haar commentaar op hoofdpunten op het wetsvoorstel uitvoerig ingegaan. De leden van de fractie van D66 zouden gaarne de reactie van de minister vernemen op de door de SEP gemaakte opmerkingen.

De leden van de GPV-fractie merkten op dat in artikel 4, lid 2 wordt gesproken over de organisaties (meervoud) van energiedistributiebedrijven. Zij vroegen of dit betekent dat een onbepaald aantal organisaties van energiedistributiebedrijven bedoeld kan worden. Zo ja, is dit dan wel in overeenstemming met de formulering in de Elektriciteitswet, waarin wordt gesproken over één organisatie van distributiebedrijven?

Artikel 5

Bij dit artikel stelden de leden van de CDA-fractie de vraag, wat wordt verstaan onder een concrete vorm.

De leden van de fractie van D66 vroegen zich af welke verschillen de facto bestaan tussen een «een-persoons bv» en een natuurlijk persoon, en of deze verschillen het verschil van behandeling – zoals in artikel 5 geformuleerd – rechtvaardigen.

Artikel 6

De leden van de CDA-fractie stelden de vraag, waarom voor de distributie van warmte geen nieuwe rechtspersoon kan worden opgericht.

Artikel 7

De leden van de fractie van D66 vroegen zich af waarom geen schriftelijke verklaring van de betrokken bedrijven nodig is.

Artikel 7, 8, 9

De leden van de fractie van de PvdA vroegen of behalve door de betrokken rechtspersonen ook inspraak en bezwaar mogelijk zijn door

verbruikers en lagere overheden, behoudens als eigenaar van die rechtspersonen.

Artikel 9

De leden van de CDA-fractie vroegen verder, of alleen het in onderlinge samenhang bezien van de plannen een reden kan zijn voor verlenging van de termijn van drie maanden, terwijl de leden van de fractie van D66 vroegen hoe een verlenging van de termijn van goedkeuring met 3 maanden kan garanderen dat de plannen in onderlinge samenhang worden beoordeeld. De plannen worden immers in een periode van een jaar bij de minister ingediend.

Artikel 10

De leden van de CDA-fractie vonden de omschrijving van de in dit artikel genoemde termijn voor de bevoegdheid van de minister om zelf een plan vast te stellen nogal vaag en wensten hierover een nadere precisering.

Artikel 13

De bovengenoemde leden hadden met belangstelling kennis genomen van de toelichting bij dit artikel, maar hadden toch behoefte aan een heldere uiteenzetting over de rechtsgevolgen van het betrokken personeel.

Artikel 16

Dezelfde leden hadden behoefte aan concrete voorbeelden, waarop dit artikel betrekking zou kunnen hebben.

Artikel 18

De leden van de CDA-fractie informeerden of de Waterleidingwet inderdaad de gewenste parallelliteit kent, en waarom in dit artikel daarnaar is verwezen.

De leden van de GPV-fractie meenden uit artikel 18, lid 3, te kunnen constateren dat overnames van bedrijven met gesloten beurzen zouden moeten worden gerealiseerd. Zij hadden echter begrepen dat het in de praktijk nogal eens voorkomt dat een gemeente, die jaarlijks een winstopbrengst incasseert uit het energiebedrijf, bij overname hiervoor gecompenseerd wordt. Is dit niet strijdig met het onderhavige wetsvoorstel? Zo ja, hoe zal dit dan worden gesanctioneerd?

Artikel 20

Het was de leden van de VVD-fractie niet geheel duidelijk waarom de staat borg zou moeten staan voor de schadeloosstelling indien de rechtspersoon niet aan de haar door de rechtbank op grond van artikel 18 opgelegde verplichtingen voldoet (artikel 20).

Artikel 22

De leden van de CDA-fractie wensten een nadere onderbouwing van de in dit artikel aangegeven grens van 50 000.

Artikel 23

Bij dit artikel rees bij bovengenoemde leden de vraag door wie en hoe de vraag van doelmatigheid wordt beantwoord. Tegelijkertijd wensten zij een nadere onderbouwing van de passage «niet beduidend worden gehinderd».

Artikel 24

De leden van de fractie van de PvdA vroegen naar de stand van zaken met betrekking tot de Gastoestellenrichtlijn voor zover daar uitvoering aan wordt gegeven in de Wet Energiebesparing Toestellen en de Warenwet, terwijl de leden van de CDA-fractie wilden weten wat moet worden verstaan onder «kan en zal moeten worden gegeven» in verband met deze richtlijn.

Artikel 25

Op blz. 37 wordt, zo constateerden de leden van de VVD-fractie, een uiteenzetting gegeven over het belang dat wordt gediend doordat in artikel 25 gesproken wordt over «besluiten» in plaats van over «beschikkingen». Zij vroegen zich af of deze beschouwing nog spoort met de recente uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven inzake de door Texaco aangekaarte rechtszaak betreffende de te bouwen kolencentrale op de Maasvlakte.

De leden van de CDA-fractie hadden behoefte aan concrete voorbeelden, waaruit blijkt, dat het kan gaan om besluiten van algemene strekking, dan wel besluiten in verband met de tekst van dit artikel, terwijl de leden van de fractie van de PvdA vroegen of ook consumenten vallen onder de aanduiding van artikel 25 lid 1, bijvoorbeeld doordat de tarieven onvoldoende worden verlaagd, of zelfs verhoogd, door de vaststelling van de schadevergoeding.

Artikel 26

De leden van de fractie van de PvdA vroegen naar een motivering van de regering voor de keuze om de tekst van artikel 26c te handhaven, ondanks de fundamentele kritiek die daarop is geleverd door VEGIN en Gasunie. De door deze organisaties voorgestelde wijziging leek hun voor de hand te liggen temeer daar deze aansluit bij de vastgelegde taakafbakening tussen Gasunie en VEGIN, zoals neergelegd in de zogenaamde Industrieregels. Tevens vroegen deze leden of bekend is hoeveel bedrijven onder de bepaling van lid d vallen en hoeveel warmte die leveren.

Ook de leden van de GPV-fractie vroegen waarom de bepaling opgenomen in lid c, zodanig is geformuleerd dat zij de afspraken van de Gasunie en de VEGIN over onderlinge taakafbakening doorkruist. Is het bovendien niet strijdig met de bedoeling van dit wetsvoorstel de bijzondere monopoliepositie van de Gasunie te handhaven? Is het niet aanemelijker artikel 26, onder b, van toepassing te laten zijn op de Gasunie? In plaats van een grens van 200 000 kubieke meter per jaar zou dan bijvoorbeeld gekozen kunnen worden voor een grens van 10 mln kubieke meter per jaar. Wat zouden de gevolgen zijn van een dergelijke verandering?

Artikel 27

De leden van de fracties van D66, SGP en GPV vroegen waarom een regeling van de gedoogplicht als neergelegd in de artikelen 34 en 37 van de Wet op de telecommunicatievoorzieningen niet in artikel 27 van het wetsvoorstel is opgenomen. Is het juist dat, zoals de Unie van Waterschappen stelt, het ontbreken van een dergelijke regeling thans leidt tot veel overleg, onderhandelingen en juridische procedures tussen openbare nutsbedrijven en onder meer de waterschappen?

Artikel 28

De leden van de CDA-fractie vroegen zich af of de minister vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid van oordeel is, dat de taak van de overheid voldoende tot haar recht komt. Deze vraag prangt des te meer, nu de lagere overheden elke bevoegdheid met betrekking tot de distributiebedrijven wordt ontnomen. Zij waren tegelijkertijd benieuwd naar de huidige gemeentelijke en provinciale bevoegdheden en ontvingen daarvan graag een inventarisatie. Zij hadden daarbij ook behoefte aan een nadere aanduiding van de aangeduide verordeningen, die weliswaar de distributiebedrijven raken, maar die bijvoorbeeld belangen dienen als openbare veiligheid, milieu of ruimtelijke ordening.

De leden van de fractie van de PvdA vroegen of de beperking van de bevoegdheden van provincies en gemeenten ertoe kan leiden dat gewenste ontwikkelingen bijvoorbeeld ten aanzien van decentraal vermogen, nu ook niet meer door provincie en gemeente kunnen worden bevorderd.

De leden van de fractie van D66 wilden ten slotte graag een nadere uiteenzetting ontvangen van de schijnbare tegenstelling tussen het eerste lid en het derde lid. Onstaat niet de situatie dat de lagere overheden als eigenaar (vrijwel) hetzelfde kunnen regelen als hetgeen hun als overheden wordt afgenomen?

De voorzitter van de Commissie,
Vos

De griffier van de Commissie,
Janssen